

קבץ

דבורי מוהרא"ש

דבורים נוראים ונפלאים, מעוררים מעירים ומחזקים,
אשר מתוך הנחל נובע מקור חכמה נובעים, להחיות
נפש כל חי ומשם ישקון העדרים, להתחזק בעבודת
הבורא בכל דרגה שיהיו נמצאים

בליל שישי פרשת תולדות

אשר נאמרו בשעור חמש רש"י של
מֶרֶן מוהֲרַא"ש שְׁלִיט"א

ראש חדש כסליו תשע"ג

ס

יצא לאור ערב שבתתולדות תשע"ד

על ידי תלמידי מתיבתא 'היכל הקדש' חסידי ברסלב

עיר הקדש ירושלים תובב"א

שְׁעוֹר לֵיל שְׁשֵׁי פְרֻשֵׁת תּוֹלְדוֹת, בִּישִׁיבַת 'תּוֹפְאֶרֶת הַתּוֹרָה' – ר"ח כֶּסֶלִיו תשע"ג

שְׁמִיחָה מִיַּחַדְתָּ לְהִיּוֹת בְּמִקּוֹם תּוֹרָה שְׂבִיבָה

הַנִּהְיָ זֹאת הִיא שְׁמִיחָה עֲצוּמָה בְּשִׁבְלֵי, לְהִיּוֹת כָּאֵן בֵּין אַרְבַּעַת כְּתָלֵי
הַיִּשִׁיבָה, אֲנִי יֹכֵל לִזְמֹר בְּגִזְזוֹן: 'אֲנִי יוֹדֵעַ אִם יֵשׁ עוֹד כְּזֶה בֵּית
הַמְדָרֶשׁ כָּאֵן בְּכָל שְׁכוּנַת ווִיליאַמְסְבוֹרְג'. לְמִרְוֹת שְׂבִלֵי עֵין הַרְעֵי, לֹא
חֲסָרִים כְּתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מְדָרְשׁוֹת בְּמִקּוֹם הַזֶּה, כִּי לֹא אֶלְמָן
יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הַשֵּׁם. אֲכַל אִם בֵּין כְּתָלֵי בֵּית הַמְדָרֶשׁ הַזֶּה לְמִדּוֹ כֵּל
כֶּד הַרְבֵּה סְטִים מוֹשְׁנִיּוֹת וְכֵל כֶּד הַרְבֵּה דְפִים גְּמָרָא' שְׁלִכְאוֹרָה
נִרְאָה מִכּוֹש כְּגִזְמָא... אֲכַל זֶה הַמְצִיאוֹת שְׁאֲנִי נִמְצָא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת
כְּאֵלוֹ, שְׁלֹמֹדִים כָּאֵן כֵּל כֶּד הַרְבֵּה – זֶה שְׁמִיחָה מִיַּחַדְתָּ בְּשִׁבְלֵי.

סְטִים כֵּה רַבִּים שָׁל שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה

הַנִּהְיָ כָּאֵן בְּחֹר וְיֹכֵל לְהַעֲיֵד עַל עֲצוּמוֹ שְׁזִכָּה כְּכַר לְסִים שְׁבָעִים
פְּעָמִים שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. וּבְחֹר אַחַר – שְׁשִׁים פְּעָמִים, וּבְחֹר אַחַר
– חֲמִשִּׁים פְּעָמִים וְכוּ', הִבָּה וְנַעֲשֶׂה חֲשִׁבוֹן, אִם נִחְשָׁב אֵת כֵּל
הַפְּעָמִים שְׁסִימוֹ לְכַמּוֹת עֲשָׂרוֹת בְּחֹרִים, וְכֵל אֶחָד מֵהֶם סִים עֲשָׂרוֹת

פעמים את ששה סדרי משנה, הרי שכאן נלמדו מאות רבות
פעמים ששה סדרי משנה, הרי יפי גדול מזה?

מעלת למוד וסיום מסכת בעולם הזה

כמו בן לגבי סיומי המסכתות מוזמרא שסימו כאן, פעם אחר פעם,
בהתמדה ובשקיפה, האם אפשר לתאר כמה מסכתות נלמדו בבית
המדרש הזה? איננו יכולים לשער מעלת למוד מסכת אחת, כמו
שמוזכר בתקוני זחר (דף יד ע"ב): 'כל צדיק וצדיק אית ליה עולם בפני
עצמו, וכל מאן דזכה להלכה חד ירית עלמא חד, כל שפן מאן דזכי
למסכתא חדא, או לתרי, או לשתי, דאתמר בהון (שיר השירים ו, ח):
'ששים המה מלכות', דכל מסכתא מטרוניתא איהי בגרמה, זכאה
איהו מאן דירית לה בחאי עלמא¹ – וכל זה מדבר בפונן בעולם
רוחני.

¹ 'כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו, וכל מי שזכה להלכה אחת יורש
עולם אחד, כל שפן מי שזכה למסכת אחת, או לשתי, או לששים, שנאמר
בהם (שיר השירים ו, ח): 'ששים המה מלכות', שכל מסכת היא שרה בפני
עצמה, אשרי מי שיורש אותה בעולם הזה.

תאור וציור מה מכיל עולם אחד בגשמיית

הבה ונתאר לעצמנו מה מכיל עולם אחד? הסתכלו נא על הגלובוס שבו רואים את כל כדור העולם הזה – אי אפשר לתאר את גודלתו של בורא כל עולמים כי אין לנו שום השגה בו כלל... הנה הוא ברא את הדוממים – הרים גמוכים, הרים גבוהים וחרים מאד גדולים – הרים ונגעות, ימים ונהרות, סביב כל העולם. הנה הוא ברא את את הצומחים – וכי אפשר בכלל לספר את כל העצים הרבים שיש בעולם, כמה רכבות סוגי פרחים ישנם בעולם, כמה מיני מיני עלים, מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב, על גדל הנפלאות שיש ברחבי כדור העולם, מה שאין הלב יכול להכיל כלל. הנה הוא ברא את החיים – כמה חיות, בהמות ועופות, אין ספר יש בעולם הזה, מקרני ראם הגבוהים ועד ביצי כנים הקטנים, וכי אפשר להזכיר ולזכר את כלם? הנה הוא ברא את המדברים – עשו השבון, שיש שבועה בליון אנשים החיים על פני כדור הארץ, וכל זה הוא רק בעולם העשייה הגשמי הזה.

מונה מספר לכוכבים לכלם בשם וקרא

ויש עוד את השמש ואת הירח ואת הכוכבים שהם רבים מאד – ביולי ביליונים שאין לנו שום השגה ותפיסה במספרם הרב, וכתוב (תהלים קמו, ד): "מונה מספר לכוכבים לכלם בשם יקרא", והם כה רבים שאיננו יכולים לראותם בעינינו, רק עם טלסקופ וכו' וכו', ומכל זה אנו רואים את גדלתו של בורא כל עולמים יתברך שמו, וכל זה רק בגשמיות עולם העשייה.

עולם אחד ברוחניות בשביל מסכת אחת:

ומכל שכן עולמות רוחניים, גבוהים ומרוממים שאין לנו שום השגה בהם כלל. אשר להם אנו זוכים ומקבלים בשמים על ידי למוד מסכתא אחת, ברוחניות, יש ביליוני מלאכים שאין לנו שום השגה, אם אדם היה מודע לזה וכי היה לו נסיון לסים מסכתא? הוא היה מסים בכל יום מסכתא! שעל זה הוא מקבל כזאת מתנה! עולם אחד ברוחניות בשביל מסכת אחת!

מסכת תענית מאה ואחת פעמים

השבת והודיה להשם יתברך, שהבחורים כאן זכו לסים את מסכת תענית, וחזרו עליה מאה ואחת פעמים! התחלנו עם מסכת זאת דוקא, כיון שהיינו צריכים להתענות על רבוי עונותינו, וכיון שאיננו

יכולים להתענות, אנו לומדים מפסקת תענית. כי עלינו לעשות תשובה, ואסור לנו להטעות את עצמנו, אמנם נתן להטעות את האהר, אבל מי רוצה להטעות את עצמו? והנה רבנו הקדוש אמר (שיחות הר"ן סימן נא): 'את זה תקבלו מאתי שלא תניחו להעולם להטעות אתכם פי העולם הזה מטעה אותנו מאד; הינו שאדם בן יכול להטעות את עצמו, ועל זאת באה אזהרת רבנו ז"ל שגזרה מזה, כי אנו עלולים לטעות, והוא גם נותן לנו עצות כיצד להנצל מטעות החשף של העולם הזה.

עקר התחברות ודבקות להשם יתברך הוא על ידי התפלה

רבנו הקדוש אומר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פד): **דע, שעקר התחברות ודבקות להשם יתברך הוא על ידי התפלה. כי התפלה הוא שער, שדרך שם נכנסין להשם יתברך, ומשם איש ממודעין ליה. רבנו הקדוש נתן לנו מפתח לפתח דלת ואיך פותחים את הדלת ואיך נכנסים בעדה, ואיך עולים על המדרגות ואיך מגיעים, מהו השער להכנס אליו יתברך?**

הכו בספרים מקטן ועד גדול וילאו למצא הפתח

כל אחד חושב, אם רק הייתי יכול לדבר עם הבורא פנים אל פנים הייתי אומר לו כך וכך וכו' – [מי מפריע לה?!!] אבל איני יודע היכן

היא הדלת! ואם כבר בן מצאתי את הדלת, אין לי את המפתח המתאים לפתח אותה ולהתקדם בעדה, בבחינת מה שכתוב: (בראשית י"א, יא): "וְאֵת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח הַבַּיִת הַכּוּי בַּסְּנֹרִים מִקְטָן וְעַד גָּדוֹל וַיֵּלְאוּ לְמִצְאָה הַפֶּתַח". אנשים מסתובבים בעורים, ולא מסגלים לגלות היכן היא הדלת להכנס פנימה². הקדוש ברוך הוא רחם עלינו ונתן לנו רבי גדול כזה, שתעניק לנו את המפתח שעמו נוכל לפתח את השער, והוא מראה לנו איפה נמצאת הדלת, וכשהיא פתוחה עולים במדרגות, ושוב פוגשים בדלת נעולה, ושוב פותחים אותה וממשיכים לעלות, ושוב סגור, ושוב יש מפתח – פותחים וממשיכים הלאה וכו' וכו'. והדלת הזאת היא הפה של האדם!

אשרי מי שזוכה להכין את הזכות הזאת:

אומר רבנו הקדוש – "ה' שפתי תפתח" (תהלים נ"א, י"ז), שזה כל ענין התפלה וההתבודדות – שיהודי יתרגל לדבר אל הבורא יתברך, יש לה פה? דבר אל הבורא כל עולמים! אף שאינך יודע לשון הקודש

² חז"ל אומרים סומא חיו אינם חיים, רחמנא ליצלן, חז"ל אומרים: 'סומא אינו שבע' - הוא לועס קש, כי ראית האכל בנותנת את התאבון, כמו כן עור לא יכול לראות את הדלת.

דַּבֵּר בְּאִידיש... דַּבֵּר בְּשִׁפְהָ שְׂאֵתָה מִכִּיר! אֵתָה יוֹדֵעַ טוֹרְקִית? –
 דַּבֵּר טוֹרְקִית! אֵתָה יוֹדֵעַ אַנְגְּלִית? – דַּבֵּר אַנְגְּלִית! אֵתָה יוֹדֵעַ
 צְרֶפְתִּית? – דַּבֵּר צְרֶפְתִּית! כָּל אֶחָד יְדַבֵּר בְּשִׁפְתוֹ הַקְרוּבָה לְלִבּוֹ,
 כִּמוֹ אֲצִלְנוּ – אִידיש, אֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לְהִבִּין אֵת הַזְכוּת הַזֹּאת
 שֶׁהוּא יָכוֹל לְדַבֵּר וְלִשְׁפֹּף אֵת לִבּוֹ מוֹל הַבוֹרָא כָּל עוֹלָמִים בְּבַחֲיַנַּת
 נֹכַח פְּנֵי ה'."

מִרְבְּנוֹ קִבְּלֵנוּ אֵת הַמַּתְנָה שְׂמִשִּׁיחַ יַעֲנִיךָ לְעוֹלָם בְּסוּף יוֹמֵי

אֵת הַמַּתְנָה הַזֹּאת קִבְּלֵנוּ מִרְבְּנוֹ הַקְדוֹשׁ, וְאֵת הַמַּתְנָה הַזֹּאת יִקְבַּל
 כָּל הָעוֹלָם מֵאֵת מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ, שִׁילְמֹד לְכֻלָּם אֵת הַדְרֹךְ שֶׁל רַבְּנוֹ
 וַיִּפְרָסֵם אוֹתָהּ לְכָל הָעוֹלָם – "יִרְאוּ עֵינֵינוּ וַיִּשְׂמַח לִבְנוֹ וְתַגֵּל נַפְשֵׁנוּ
 בִּישׁוּעָתוֹ בְּאַמֶּת", הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׂכַבְרֵ נִזְכָּה לְרֹאוֹת בְּבוֹא
 וּבְהַתְנַלּוֹת מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ, וַיִּתְקַים: "וּמְלֶאכֶה הָאָרֶץ דַּעַה אֵת הַוּי"ה
 כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים" (וַיִּשְׁעִיה י"א, ט), שִׁיִּדְעַ כָּל פְּעוּל כִּי אֵתָה פְּעֻלָּתוֹ,
 וַיִּשְׁמְעוּ רְחוּקִים וַיִּבּוֹאוּ וַיִּכִּירוּ כַח מַלְכוּתָהּ, וְאַחַר כֵּן יִתְקַים מְקַרָּא
 שְׂכַתוֹב (צְפַנְיָה ג, ט) כִּי אִזּוֹ אֶהְפֹּף אֶל עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקַרָּא כְּלָם
 בְּשֵׁם ה' לְעַבְדוֹ שְׂכָם אֶחָד."

וְכָל אֶחָד לְפִי מַעֲוֵט שֶׁכֵּלּוֹ וַיִּדְעֵתוֹ, בֵּן הַתְּלַבְּבוֹתוֹ וְדַקְדוּקוֹ

ואומר רבנו הקדוש (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן סב): 'ובאמת אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם, שמלא כל הארץ בבודו' (ישעיה ג, ג), והקדוש ברוך הוא עומד בשעת התפלה, ושומע התפלה. ודאי היה מתפלל בהתלהבות גדול, והיה מדקדק מאוד לבנו את דבריו. ובשביל שהאדם אינו יודע זאת ידיעה בלב שלם, בשביל זה אינו מתלהב כל כך, ואינו מדקדק כל כך. וכל אחד לפי מעוט שכלו וידיעתו, בן התלהבותו ודקדוקו'.

אם היה אדם יודע שהבורא אתו! עמו! ואצלו! הוא היה תמיד מדבר אליו יתברך. מה יותר קרוב אליו יותר מהבורא? שרק יפתח את הפה וידבר אליו. למה לא מדברים אליו? אומר רבנו הקדוש: כי לאדם אין ידיעה, והכל מכסה ונסתר מפניו.

'המגביה קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה

והנה יש אנשים שנדמה להם שהבורא יתברך נמצא רחוק מהם, והוא מתחבא אי שם בשמים, רחוק רבבות פרסאות, והם כל כך נמוכים ורחוקים, לכן הם צועקים וצורחים בלפי מעלה, שישמעו אותם בשמים, ואינם קולטים כי השם יתברך נמצא ממש סמוך להם, בסוד מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות כד ע"ב): 'המגביה קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה'. ואומר רבנו הקדוש, בפשטם

אין לו אמונה ואינו מרגיש שהבורא כל עולמים נמצא כאן, הוא לא יכול לדבר אל הבורא.

הנשמות מכסה את אור הנשמה ואין רואים אורה

הסבה של חסרון אמונה שיש באדם, היא פלא, כי הרי כל יהודי יש לו אמונה בעצם, הרי נשמתו היא חלק אלוק ממעל, אבל רבנו הקדוש אומר (ספר המדות אות אמונה אות כב): 'הפשע של האדם מכניס בפירה לאדם'.

מהו אדם? לקחו נשמה אלקית והלבישו אותה בתוך גוף. הגמרא אומרת (נדה לא ע"א): 'שליטה שותפין יש באדם, הקדוש ברוך הוא, ואביו, ואמו. אביו מזריע לובן, שממנו מח שבראשו, וגידין וצפרנים ועצמות, ולובן שבעין. אמו מזרעת אדם, שממנו עור ובשר ושערות, ושחור שבעין. והקדוש ברוך הוא נותן בו רוח ונשמה וקלסתר פנים, וראיית העין, ושמיעת האוזן, ודבור פה, והלחך רגלים, ודעת, ובינה, והשכל, וכיון שהגיע זמנו ליפטר מן העולם, הקדוש ברוך הוא נוטל חלקו, וחלק אביו ואמו מניח לפניהם. והעקר של האדם הוא רק הנשמה, הגוף מכסה את הנשמה, ככל שיותר חוטאים חלילה וחס השם ישמר, הנשמה מתכסה, מתכסה ומתכסה, זאת אותה נשמה... היא עדין נתונה באדם - "חלק אלוק

ממעל" מנח בך, ולמה אינך רואה ומרגיש זאת? כי הגוף מעלים ומסתיר עצם עצמיות אלקותו יתברך.

לרחם מאד על בשר הגוף, להראות לו מכל הארה

ולכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כב): 'וצריך כל אדם לרחם מאד על בשר הגוף, להראות לו מכל הארה ומכל השגה שהנשמה משגת, שהגוף גם כן ידע מוזאת ההשגה, בבחינת (ישעיה נח, ז): "ומבשרך לא תתעלם" מבשרך' דיקא, שלא תעלים עיניך מלרחם על בשרך, הינו בשר גופך, כי צריכין לרחם מאד על הגוף לראות לזכבו, כדי שיוכל להודיע לו מכל ההארות וההשגות שהנשמה משגת. כי הנשמה של כל אדם היא רואה ומשגת תמיד דברים עליונים מאד, אבל הגוף אינו יודע מהם, על כן צריך כל אדם לרחם מאד על בשר הגוף, לראות לזכב הגוף, עד שיוכל הנשמה להודיע לו מכל מה שהיא רואה ומשגת תמיד כנ"ל.

קדשת הרב הקדוש הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע

ואפשר לזכות שגם הגוף יהיה חלק מהנשמה. כמו שהעידו הצדיקים הקדושים זי"ע על הצדיק הרב הקדוש הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, שזכך כל כך את גופו הגשמי עד שהאיר כמו נשמה אלקית. והלואי שגזכה לנקדה אחת, שהנשמה שלנו תאיר כמו גופו המזכך

של הרבי ר' אלימלך זי"ע, שהאיר כמו גופו של אדם הראשון
שהאיר לפני החטא. הינו שהגוף גם נהיה נשמה.

מחמת הטאיד הסתרת וכסית את אור הנשמה הקדושה

והנה אחרי שנפלנו ונכשלנו והגוף נהיה מגשם ומזהם... הוא
מסתיר את אור הנשמה. וככל שיש יותר הסתר – האדם נמצא
בגלות גדולה יותר. הוא מסכן, מסתובב שבור ועצוב, ומתלונן
"הקדוש ברוך הוא לא צריך אותי", ואני לא מצלח לכולם, (וביותר
באשר החורים, המחנקים והחברים השפילו אותי), אני מסתובב ריק ומשעמם,
אני כלום ממש (מי אמר לה בכה?) המציאות היא שאני מסתובב רקני
לגמרי, אין לי כלום! ועליו לדעת – לא! אין זה נכון! הנשמה היא
הרי איתה, לולא היא איתה פגר מת, איתה מנח באדמה, זהו כל זמן
שאתה נושם והולך ורואה ושומע ותחוישים שלך עדין פועלים – זהו
סימן שהנשמה האלוקית שוכנת בך, וזה שאיתה לא מרגיש אותה,
הוא, כי מחמת הטאיד הסתרת וכסית את אור הנשמה הקדושה.

אבילת שבת קדש שהיא מצוה מהפרת גשמיות עם רוחניות

בשיהודי זוכה לעשות תשובה, לאט לאט הוא מוריד את הגשמיות
מגופו, ולאט לאט הנשמה מתחילה להאיר אצלו, והוא רואה איך

אני יכול לעבוד את הקדוש ברוך הוא עם הגוף, אני יכול לאכול ולשתות ולישן בדבעי ואף על פי כן לעבד את הקדוש ברוך הוא. והאור הזה, לעבוד את השם יתברך עם גשמיות גופו המודככת והולכת – נתגלה בשבת קדש. וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י): 'אכילת שבת – בלו אלקות בלו קדש, בשבת קדש מאיר רק אלקות. ומה שאדם אוכל – הוא אוכל רק אלקות, רבנו הקדוש אומר פעם לגבי מצה, באשר אוכלים מצה אוכלים בבכיל אלקות, כי מצה היא הרי מצוות השם יתברך שצוננו לאכול מצה, נמצא שאני אוכל בבכיל את רצונו יתברך!

מצה לאכל שלש סעודות בשבת

כמו כן היא מצוות אכילת שבת קדש, בין שזו מצוה לאכל שלש סעודות בשבת, כמו שדרשו חז"ל הקדושים בגמרא (שבת קיז ע"ב): כפה סעודות חיב אדם לאכול בשבת? שלש. רבי הידקא אומר, ארבע. אומר רבי יוחנן, ושניהם מקרא אחד דרשו. (שמות טז) "ויאמר משה, אכלוהו היום, כי שבת היום לה, היום לא תמצאוהו בשדה". רבי הידקא סבר, הני תלתא "היום" לבר מאורתא. ורבנן סברי, בחד די דאורתא.

המקום שלש סעודות בשבת נצול – ממלחמת גוג ומגוג

וְעוֹד אָמְרוּ (שם ק"ח ע"א): אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פִּזִּי אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מִשּׁוֹם בַּר קַפְרָא כָּל הַמְּקוֹמִים שֶׁלֹּשׁ סְעֻדוֹת בַּשַּׁבָּת נִצּוֹל מִשְׁלֹשׁ פְּרַעַנִיּוֹת מִחֶבְלוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ וּמְדִינָה שֶׁל גֵּיהֶנָּם וּמִמְלַחְמַת גּוֹג וּמִגּוֹג. וְהִנֵּה מוּבָא אֲצִלָּנוּ (אֲבִינֵיהָ בְרוֹל סִימָן ס): 'מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הִיָּה אוֹמֵר, מְלַחְמַת גּוֹג וּמִגּוֹג אֵינּוּ נִזְכָּר בְּמִגְלַת סְתָרִים, מִשְׁמַע שִׁיחִיהָ אֶפִּיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם, וְזֶה יְהִיָּה נְסִיּוֹן שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל מְשִׁיחַ. וְנִמְצָא לְפִי זֶה שֶׁבַשְׁבַּת קָדֵשׁ נִצּוֹלִין מִפְּגַם אֲמוּנָה, וְעַל יְדֵי קִיּוּם מִצְוֹת אֲכִילַת שְׁלֹשׁ סְעֻדוֹת בַּשַּׁבָּת קָדֵשׁ מְאִיר אוֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהֶאֱרָה נִרְאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד.

מהו תענוג? התענוג הוא אלקות!

וְעוֹד אָמְרוּ בְּמִמְרָא (שַׁבָּת ק"ח ע"א): 'כָּל הַמְּעַנְג אֶת הַשַּׁבָּת נוֹתֵנִין לוֹ נִחְלָה בְּלִי מִצָּרִים, מַהוּ תַעֲנוּג? הַתַּעֲנוּג הוּא אֱלֻקוֹת! אֲנִי מְרַגֵּישׁ שֶׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ פֶּאֱוִי, לִכֵּן אוֹמֵר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ: בַּשַּׁבָּת לְכָל יְהוּדֵי יִשְׂרָאֵל פָּנִים אַחֲרוֹת, אֲפֹלוּ חִיטָּ פֶּשׁוּט שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ כְּלוּם בַּשַּׁבָּת הוּא מְלֵא שְׂמֵחָה, מִסְתַּכֵּל עַל הַבְּעֵקֵמִישׁע וְעַל הַשְּׁטֵרֵימֵל וְאוֹמֵר לְעַצְמוֹ בְּסַפּוֹק: "אֵהוּ! בְּרוּךְ הַשֵּׁם... כָּל הַשְּׁבוּעַ אֲנִי מְסַתְּוֵב עִם בְּגָדֵי עֲבוּדָה, וְכַעַת אֲנִי לְבוּשׁ שִׁירָאִין שֶׁל שַׁבָּת קָדֵשׁ". וְהוּא שְׂמֵחַ עִם הַחֲלָה: "וּוֹנְתִי אֶפְתָּה לִי כְּאֵלוֹ חֲלוֹת טוֹבוֹת... מָרַק וּבְשָׂרוֹ!" – לְכָל

אחד יש הרגשה בשבת, יש כאלו שיש להם הרגשה יותר מרוממת, ויש יותר ויותר, עד שיש אחד שמרגיש מהי שבת קדש, עין לא ראתה. וכמו כן סעדת יום טוב וסעדת ראש חדש שהיא גם כן מצוה מדינא.

אצל הצדיקים הקדושים שזרה הארת שבת גם כמשך ימות החול הנה ידוע מה שאינא בזהר הקדוש אשר תלמידי התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע בנו אותו: 'אנת שבת דכולא יומא', אתה השבת של כל הימים, כי אצל הצדיקים הקדושים שזרה הארת שבת גם כמשך ימות החול, כי הם מרגישים כזה מין גלוי אלקות שאצלם תמיד מאיר האור של גלוי אלקות, שזה האור של שבת קדש, ואיך יכולים לזכות לזה? נתן לנו רבנו הקדוש מפתח, שהוא הפה, זהו השער והפתח להכנס אליו יתברך.

אם הוא אומר דבור של אמת מאיר לו האור של הבורא יתברך רבנו הקדוש אומר (קוטי מוהר"ן חלק א' סימן ט' סימן קיב) שהדבור צריך להיות עם אמת - אזי מאיר כל כף, שאפילו אם האדם נמצא בשאל תהית ומתהיתו, אם הוא אומר דבור של אמת מאיר לו האור של הבורא יתברך שמו שהוא האמת, באשר יהודי שח אל

השם יתברך בשפתו הפשוטה, ומספר את הכל להשם יתברך עם אמת בלי שום רמאות עצמית, הוא מנגלה ומספר כל דבר, אפלו מחשבה קלה לא טובה – הכל הוא מוציא בשפתו לפני השם יתברך – זו נקראת אמת!

לדבר דבור אחד של אמת לפני ה' בראוי

ואף על פי כן צאו וראו איך רבנו מתבטא בלשון נוראה, שאין בכל הלקוטי מוֹתְרָא"ן בואת לשון, וזו לשון קדשו (לקוטי מוֹתְרָא"ן חלק א' סימן קיב): **וְהַמְשָׁבִיל הַמְבִיין יֵשׁ לוֹ לְהַתְפַּלֵּל כָּל יְמָיו, שְׂיִזְכֶּה פַּעַם אֶחָד כָּל יְמֵי חַיָּיו, לְדַבֵּר דְּבוּר אֶחָד שֶׁל אֱמֶת לְפָנָיו ה' פְּרָאוּי.** למה כל כך קשה לדבר דבור של אמת? פי טבע האדם הוא לרמות ולהטעות את עצמו, ומוכן שהוא גם רגיל כבר להטעות את הזולת, כשאדם מרמה את הזולת זו רק חצי צרה, אבל אם אתה ממעה את עצמך זה מאד מר.

הסתכל נא בראי, ותרצה איך שאתה נראה

מה הכוונה שלא ימעה את עצמו? הסתכל נא בראי, ותרצה איך שאתה נראה, אתה רואה את האף שלך, אתה רואה את האזניים שלך, את הפה שלך, ואם יש לך בתמים מכערים – איך יכול לבטל אותם, מבחינים בהם – הנה הם לפניך. כמו כן הוא ברוחניות

בְּשֹׂאדָם זֹכָה לְהִסְתַּבֵּל עַל עֲצָמוֹ הוּא מִבְּחִין בְּכַתְּמֵי נִפְשׁוֹ, וְאִינוֹ מִמְּעֵה אֵת עֲצָמוֹ לְחֹשֵׁב שֶׁהוּא מְשֻׁלָּם. וְלִרְאֵי הַזֶּה זֹכָה הָאָדָם בְּאֲשֶׁר הוּא מִתְבּוֹדֵד וּמְפָרֵשׁ כָּל שְׂיִחָתוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ וּמְסַפֵּר לוֹ יִתְבַּרֵּךְ אֵת כָּל הָאֲמֹת, הוּא מִסְתַּבֵּל עַל עֲצָמוֹ בְּכַעֲזוֹ רְאֵי. וְאוֹמֵר וּמְתוֹדֵה לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! יֵשׁ לִי עֵינַיִם מְלַבְּלָבוֹת, בְּשֹׂאנֵי הוֹלֵךְ בְּרַחוּב אָנִי מִכָּרַח לְהִסְתַּבֵּל עַל כָּל אֲשֶׁה, הַתְּקִיִּים אֲצָלִי מֵה שְׁפָתוֹב בְּפִסּוּקֵי הַתּוֹכְחָה: "וְהָיִיתׁ מְשֻׁנַּע מִפְּרָאָה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה..."

עַל יְדֵי פְּנֵם הָעֵינַיִם הוּא בְּאֲמֹת נַעֲשֶׂה מְשֻׁנַּע מִמֶּשׁ

הָעֵינַיִם – עַל יְדֵי פְּנֵם הָעֵינַיִם הוּא בְּאֲמֹת נַעֲשֶׂה מְשֻׁנַּע מִמֶּשׁ, וְהַיּוֹם כְּבָר לֹא צָרִיךְ לְלַכֵּת בְּרַחוּב בְּשִׁבִיל לְהַכְשִׁיל, כִּי הַיּוֹם יֵשׁ כְּבָר אֵת כָּל אֵלוֹ כְּלֵי הַמְּשֻׁחִית: אֵינְטֵרְנֵט, אֵיפּוֹן, בְּלֹקְבֵרֵי, אֵיפִיד וְכו' כְּשֶׁאֵף אֶחָד לֹא רוֹאֶה – הוּא דוֹחֵף תְּחוּצָה אֵת נוֹכְחוֹת תְּבוּרָא יִתְבַּרֵּךְ כְּבִיכּוֹל, וְהוּא יְכוֹל לְרְאוֹת אֵת כָּל הַזְּבִל שֶׁבַעֲוֹלָם. מֵה קָרָה לָךְ? רְאִיתׁ כְּבָר פְּעַם אַחַת, פְּעַמִּים – מֵאָה פְּעַמִּים, וּמֵה עוֹד? אֵלֵא שְׂרַבְנוּ תְּקִדוֹשׁ זִי"ע אֹמֵר (לְקוֹטֵי מוֹתֵר"ן חֵלֵק א' סִימָן לו) שֶׁתִּנְאֹוֵף עוֹשֶׂה אֵת הָאָדָם לְמְשֻׁנַּע, וּכְמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ תְּקִדוֹשִׁים (סוּטָה ב' ע"א): 'אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֵלֵא אִם בֶּן נְכֻנָּם בּוֹ רוּחַ שְׁמוֹת' – מְשֻׁנַּע! אֹמֵר

רַבְּנוּ וְל' (לקומי מוהר"ן חלק ב' סימן ז') כְּפִי הַעֲבֵרוֹת שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּדַבְּרוֹ שֶׁעוֹנֵן יֵשׁ לוֹ; עַד כָּאן דִּבְרֵינוּ רַק מִפְּנֵי הַעֲיִנִים הַחֲמוּר מְאֹד.

גנות מדת הסקרנות והקהימות לשמוע הקלום

הָאֲזִינִים – הָאָדָם הוּא סִקְרָן, מַה הוּא אוֹמֵר שָׁם? עוֹמֵדֵת חֲבוּרַת אֲנָשִׁים שֶׁמְדַבְּרִים – הוּא רֵץ לְשִׁמוֹעַ אֶת דְּבָרֵיהֶם. וְהִנֵּה הוּא רוֹאֵה חֲבוּרָה נּוֹסֶפֶת וּמִיד גַּם מִצְטָרֵף, וְכֵן שְׁנֵי אֲנָשִׁים שֶׁמְדַבְּרִים הוּא כְּבָר סִקְרָן לְדַעַת עַל מַה הֵם מְדַבְּרִים, וְאִיתָא בְּזוֹהַר הַקְּדוּשׁ: 'מָאן דְּאוֹדְנֵי רַבְרָבִין – טַפְּשָׁא בְּלַבֵּיהּ; מִי שְׂיֵישׁ לוֹ אֲזִינִים גְּדוּלוֹת הוּא טַפְּשָׁא,

גנות מדת הכעס והעצבים שונעשה משגע ממשי

הָאֵף – הָרוֹן אַף! כַּאֲשֶׁר אָדָם הוּא כְּעֵסָן וְעֵצְבָנִי, וְכָל דְּבַר מְעֵצְבָן אוֹתוֹ, הוּא יִכּוֹל פְּתָאוּם לְצַעֵק סָתָם כֵּן: – "מַה אַתָּה מְזִיז אֶת זֶה"... וְדַרְכָם שֶׁל אֲנָשִׁים, וּבְכַפָּרֵט בַּחוּרִים צְעִירִים, כְּשֶׁרוֹאִים אָדָם עֵצְבָנִי הֵם דּוֹקָא מְזִיזִים... כִּדִּי לְעֵצְבָן אוֹתוֹ יוֹתֵרוּ. וְרוֹאִים כְּחוּשׁ, אֲשֶׁר כְּעֵסָן הוּא מְשַׁעַע מִמֶּשֶׁ, וְהוּא מוֹצִיא אֶת הַעֲצָבִים עַל אִשְׁתּוֹ וּלְדִידּוֹ, הַזוּ"ל אוֹמְרִים מִי שְׂיֵישׁ לוֹ כְּעֵס הוּא מְשַׁעַע, הוּא מְאָבֵד אֶת הַדַּעַת, וְכִמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: 'כָּא לְכָלֵל כְּעֵס – כָּא לְכָלֵל טְעוּת; רַחֲמָנָא לִיְצַלֵן – אַתָּה מְשׁוֹנְעָנְעֵר...

הַפָּה – זֶה הַמְכַשׁוּל הַגָּדוֹל עַל בָּלֵם, אָדָם יְכוּל לְהַכְשִׁיל בְּחִמָּא הַפָּה וְהַלְשׁוֹן בְּכָל אַרְבַּעַת הַכַּתּוּת שְׂאִינָן מְקַבְּלוֹת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, כַּמּוֹה חֲטָאִים וְעֲוֹנוֹת גְּדוֹלִים וְעֲצוּמִים בָּאִים עַל יְדֵי שְׂמִפְקִיר אֶת דְּבוּרָו בְּכָל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, וּמְדַבֵּר עַל זֶה וְעַל זֶה, בְּאֵלוֹ יֵשׁ לוֹ עֵסֶק עִם כָּל אַחֶה, וְדַרְכָם שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם לְהַכְשִׁיל בְּעוֹן לְשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוֹת, לִיצְנָנוֹת חֲנֻפָה וּשְׂקָרִים וְכוּ'.

לְמַה נִּקְרָא שְׂמוֹ רְאִי עַל שֵׁם הַיְרָאָה הַגְּדוֹלָה...

וְאֵת כָּל הַפְּגָמִים הָאֵלֶּה תִּרְאָה כְּאֲשֶׁר תִּבְיֵט בְּרְאֵי הָעֲצָמִי שְׁלָךְ, וְלֹא בַחֲנָם נִקְרָא שְׂמוֹ 'רְאִי' אוֹתִיּוֹת 'יְרֵא' – שֶׁתִּזְכֶּה אֵל יְרָאָה מִהַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ, וְיְרָאָה הִיא סוּד הַתְּפִלָּה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִשְׁלֵי לֹא, ל): "יְרָאָת ה' הִיא תִתְהַלֵּל!" – כְּשֶׁאֲנִי מִתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל בְּרְאֵי הָעֲצָמִי שְׁלִי, וְאֲנִי מִתְמַלֵּא יְרָאָה מִלְּפָנָיו יִתְבַּרְךָ, אֲנִי מִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אֲנִי רוֹאָה אֶת עֵינַי וְהִנֵּה אֵינָן כְּרְאִי" ... הוּא מְגַלֵּה אֶת זֶה לְבוֹרָא יִתְבַּרְךָ.

אַמֵּת הִיא רַק הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ.

וְכַאֲשֶׁר אָדָם זוֹכֶה לְלַכֵּת בְּדַרְךָ זֶה – לְפָרֵשׁ כָּל שִׂיחָתוֹ וְאֵת כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, הָרִי שֶׁהוּא זוֹכֶה לְדַבּוֹר שֶׁל אַמֵּת,

ועבודה זו היא עבודת השם באמת לאמתה, פי זו היא תפלה חרישית, בינו לבין קונו, ואין איש רואה ושומע, וחבל הוא בלתי לה' לבדו.

והנהגה זו היא הנהגה של אמת, שזה כל דבר רבנו ז"ל – אמת! כל אחד צועק 'אמת' 'אמת!' וכי ראיתם פעם שאחד יאמר שהוא נמצא בשקר? כל אחד אומר שהוא האמת, אבל איפה היא באמת האמת? אמת היא רק תבוא יתברך שמו.

הטמאה היא מחמת הרחוק מאחד

ואומר רבנו הקדוש (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נא) והתהווית השקר, שהוא הרע, שהוא הטמאה, הוא מחמת הרחוק מאחד. פי הרע הוא נגדיות, למשל, כל מה שהוא נגד רצונו של אדם הוא רע. ובאחד אין שייך נגדיות, אלא בלו טוב. וזה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (פסחים ג): 'ביום ההוא יהיה ה' אחד וכו', שיהיה בלו הטוב והמיטיב, פי באחד אין שייך רע. ועל פן לעתיד לבוא יקום: "שפת אמת תכון לעד" (משלי יב), פי יהיה אז בלו אחד, בלו טוב.

בכל שמתקרב יותר אל ה' יש בו יותר אמת

בכל שמתקרב יותר אל השם יתברך יש בו יותר אמת, הוא מתקרב ומרגיש שתבוא יתברך נמצא כאן לידו, והוא מתחיל

לדבר אליו, אף אחד לא נמצא, מהי המעלה של התבודדות? אני יושב לבד בחדר, במרתף או בשדה – אף אחד לא נמצא, ואז אני מדבר אל הבורא, אני מדבר רק אליו... אף אחד לא נמצא כאן – אין אמת יותר גדולה מזאת, אני נעלם מעין כל ללא רצון שידעו איפה אני, רק מתחבא באיזה מרתף או באיזה חדר פנוי שאין שם בני אדם ומדבר עמו יתברך, ומה אני מדבר? את האמת! אני מגלה לפניו את המחשבות שלי. רבוננו של עולם! יש לי כל כך הרבה תרהורים רעים, כל כך הרבה מחשבות לא טובות – הוא מגלה את האמת לפני הבורא.

וכל המרבה להתודות – חרי זה משבח

כתב הרמב"ם (הלכות תשובה פרק א' הלכה א') ודוי דברים ודוי זה מצות עשה כיצד מתודין אומר אנא השם הטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך וחרי נחמתי ובושתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה וזהו עקרו של ודוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה – חרי זה משבח.

הודוי דברים הוא בחשאי, בינו לבין קונו

וענין הודוי דברים הוא בחשאי, בינו לבין קונו, כי בהיותו בין אנשים, התנהגה היא להפך, כמו שאמרו בגמרא (ברכות לד ע"ב):

אמר רב כהנא, חציף עלי מאן דמפרש הטאיה, שנאמר, (תהלים לב, א): "אשרי נשוי פשע, כסוי הטאה"; מה אתה צריך לספר את כל הענינים שלך אל הזולת? ספר רק להשם יתברך, שפוך לפניו שיחה על כל מה שעבר עליך בפרוטרוט, ותתודה על הכל כי זה עקר התשובה.

על ידי ודוי דברים יוצא מעצמותי האותיות החקוקים עליהם

רבנו הקדוש אומר (קטיו מוהר"ן חלק א' סימן ד) ועונותיו של אדם הם על עצמותיו, כמו שפיתוב (יחזקאל לב, כז): "ותהי עונותם [חקוקה] על עצמותם". וכל עברה יש לה צרוף אותיות, וכשעבר איזה עברה, אזי נחקק צרוף רע על עצמותיו ועל ידי זה מכנים בחינת הדבור של הלאו הזה שעבר בתוך הטמאה. הינו שמכנים בחינת מלכות, שהוא בחינת דבר אחד לדור, הוא מכנים אותה בתוך העפוי"ם, ונותן להם ממשלה. למשל, אם עבר על דבור של הלאו לא יהיה לך אזי מקריב הצרוף הטוב של הדבור, ובונה צרוף רע, ונחקק הצרוף הזה על עצמותיו, ונקם בו. כמו שפיתוב (ירמיהו ה): "עונותיכם הטו אלה", וכתוב (תהלים לד, כב): "תמותת רשע רעה". ועל ידי ודוי דברים יוצא מעצמותי האותיות החקוקים עליהם, ונעשה מהם הדבור של

הוֹדוּי. כִּי הַדְּבֹר יוֹצֵא מֵעֲצֻמוֹתָיו, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שָׁם לֵה): "כָּל עֲצַמְתִּי תֵּאמְרָנָה".

מְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְפַּרֵּךְ וּמְסַפְּרִים לוֹ אֵת הַכֹּל מִמֶּשׁ

הֵינּוּ שָׂרְבְּנוּ וְ"ל מְבֹאֵר, אִיךְ נִזְכָּה לְהוֹצִיא אֵת כָּל הַצְּרוּפִים הָרָעִים מִהָעֲצָמוֹת שֶׁלָּנוּ הוּא עַל יְדֵי שְׁנֵת־חֹק בְּעִבּוֹדַת הַהִתְבּוֹדָדוֹת... סֵפֶר אֵת כָּל לְבָד וְאֵת כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֶל הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ, וְאֵל תֵּאמֶר: "חֲרֵי אֲנִי מִתְּבִישׁ מִהַבּוֹרָא"... כִּי אִם אֲמַנֵּם אַתָּה מִתְּבִישׁ – אֲדַרְבָּה! זוּהִי הַתְּשׁוּבָתְךָ! כְּמוֹ שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (נְדָרִים כ' ע"א): "כָּל הַמִּתְּבִישׁ לֹא בְּמִתְרָה הוּא חוֹטֵא, סֵפֶר לוֹ אֵילוּ מִחֲשָׁבוֹת עוֹבְרוֹת עָלֶיךָ, וְתִגְלַח גַּם לְמַה בָּאוֹת עָלֶיךָ הַמִּחֲשָׁבוֹת הָאֵלוּ... הֵינּוּ שְׂאֵחָרֵי שְׂתַגְמֹר עִם הַמִּחֲשָׁבוֹת שֶׁלְּךָ, וְהִרְגַּשְׁתָּ שֶׁכָּבֵר סִפְרָתְךָ הַכֹּל עֲלֶיהֶן... הַמִּשָּׁד הַלְּאֵה, עוֹד צֶעֶד בְּשִׁיחָתְךָ³, וְתֵאמֶר: – "יֵשׁ לִי מִחֲשָׁבוֹת רָעוֹת כִּי יֵשׁ לִי עֵינַיִם מְלַכְלָכוֹת"⁴, וְאִם לֹא דִי לִי בְּנֵה, שְׂיֵשׁ לִי עֵינַיִם לֹא נְקִיוֹת (כָּל זֶה אַתָּה אוֹמֵר אֶל הַבּוֹרָא) – יֵשׁ לִי גַם אֲזַנַּיִם לֹא נְקִיוֹת, אֲנִי חַיֵּב לְרוּץ לְשִׁמוֹעַ כָּל מַה שֶׁאֲנִישִׁים מְדַבְּרִים, עַל פְּלוּנֵי וְעַל אֲלֻמוּנֵי,

³ זוּהִי עוֹד דְּלֵת וְעוֹד דְּלֵת, וְצָרִיךְ לְלַכֵּת עוֹד דְּלֵת הַלְּאֵה, וְיֵשׁ מִנְעוּלִים, וְאֲנִי הוֹלֵךְ הַלְּאֵה, זוּ נִקְרָאת אִמְתִּי! אֲבָל אִם לֹא תַעֲשֶׂה אֵת זֶה – אַתָּה מְטַעֵה אֵת עַצְמְךָ.

⁴ כְּמוֹ שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים: 'אֵין הַיֵּצֵר הָרַע שׁוֹלֵט אֲלָא בְּמַה שֶׁעִינֵי רוֹאוֹת'.

כל החדשות והשטויות של העולם הזה, כל מה שנקרה וכל מה שנקרה, ואני נכשל בשמיעות אסורות, אהה! רבנו של עולם! באשר העינים והאזנים שלי פגומות אני נהיה אדם רגז, אני מתעצבן על כל אחד, וכשאני עצבני – אני מנצל את הפה שלי לקללות וחרפות, זו נקראת אמת שאני בא אל הבורא, ואני מפרש שיחתי לפניו, וככל שאני מדבר אליו יתברך – כך יותר אמת נכנסת בי. וכיון שקבלנו מרבנו ז"ל מתנה נפלאה בזאת לדבר אליו יתברך צריך רחמים רבים שנוכל להשתמש במתנה הזאת, כי הפמ"ד מ"ם יניח לעשות הכל רק לא לדבר אליו יתברך מזה הוא מפקד, כי פעם אחת אתה מדבר אליו יתברך – כבר לחמת עמו.

"יודע מחשבות הושיעה נא!"

את המתנה הזאת קבלנו מרבנו הקדוש ז"ל, כל העולם צוחקים מזה, אבל אינם יודעים שהם בעצם צוחקים על הבורא, רחמנא ליצלן, איך יכול להיות שצוחקים מהבורא? אם לאדם היתה דעת חזקה שהבורא יתברך נמצא כאן, היה מתבייש להרהר הרהור רע, הרי הבורא יתברך יודע הכל, כמו שאמרנו: "יודע מחשבות הושיעה נא", אם הבורא שהוא 'יודע מחשבות' נמצא כאן, וכי אני מסגל להסתכל באיפון מראה אסור? הרי הבורא נמצא פה! אני

מתבייש, וכי אלף לשמוע את כל דברי הלשון הרע שמדברים על זה ועל זה? וכי אהיה בכעס? הבורא יתברך פה, וכי אדבר? ואף על פי כן רואים שהשם יתברך פה, ומדברים שטיות והבלים, אברכים עומדים ומדברים ומדברים... געוואלד און געשרינגן! מה מדברים? הרי השם יתברך פה! מה אתה מתעצבן? הקדוש ברוך הוא נמצא פה! תתבייש.

האם כבודו של מלך העולם לא יהיה חשוב בעינינו?

באשר נשיא ארצות הברית בקר במקומנו, ראו בלם איזה דרך ארץ ואיזה שקט מרומם ומכבד שורה בסביבתו, אברכים משלנו, הקפידו להצטלם באשר הם נצפים בחברתו לבושים בהדר, וכי לא תהיה בהנתן בפונדקית, האם כבודו של מלך העולם, ברוך הוא, לא יהיה חשוב בעינינו כמו כבודו של ה'עבד-בי-ימלוד' הפושי תזה? ובכל זאת המציאות היא, שאדם אינו רואה את אמתת מציאותו יתברך, ולכן מדבר מה שאסור לדבר והוא פעם וכי. ואת זה רואים מעשים בכל יום.

טבעי הדבר שילעיגו על גלוי אלקות מחמת הנשמויות המסתירה

וכאשר אדם רואה שלועגים על כל ההקדמות האלו, עליו לחשב
 לעמת הפלעיג: "אינד צוחק בעת עלי אלא על הבורא ותברך
 בעצמו, בכיכול, אינד יורק עלי אלא בכיכול על הבורא בפניו,
 רחמנא ליצלן!" בן אדם לא קולט מה שהוא עושה! אז למה אתם
 רוצים שלא יעשו צחוק מתפלה והתבודדות, הרי זה בדייק טבעו
 של הגוף המגשם שהוא כה מזהם [רחמנא ליצלן], שאינו מרגיש
 בעת את הבורא – יש בטוי נואל: "עזב אותי בעת מהבורא" וכו',
 וכי זה פלא שצוחקים ולועגים על תפלה והתבודדות וכי זה פלא
 שצוחקים על ענין רבנו הקדוש, או שאנשים אומרים על אנשיו
 הקדושים: "אלו הם משגעים", ומי שאומר על כאלו אנשים שהם
 משגעים – עליו לערף בדיקה בעצמו... אדם לא יכול להשיג
 רוחניות כי הוא גשם.

אי אפשר להכיר את הצדיק בהיצוניותו כלל וכלל

וזאת הסבה שאין יכולים להכיר צדיק, ובפרוש גלה לנו רבנו ז"ל
 (לקישי מוֹתְרָא"ז חלק ב' סימן קטז): 'יש טועים סוברים, שצריכין להכיר את
 הצדיק או שאר דבר שבקדשה להפירו בפניו בצלמו ודמותו, שיהיה
 משנה בדמותו ובתנועותיו דיקא, ובאמת לא כן הוא. כי הצדיק הוא
 בדמות וצלם ככל האנשים ואין בו שום שנוי, ואף על פי כן הוא

ענין אחר לגמרי, ושארי בני אדם אינם בדמותו כלל באמת לאמתו, כמו שאמר רבנו ז"ל שאיש הכשר נדמה, שהולך עם פרשות ודקן כמו שאר בני אדם, ואף על פי כן הוא ענין אחר לגמרי.

יש צדיק גדול מאד שהוא מתעלם מאד

ועוד אומר רבנו ז"ל (לקיפוי מוהר"ן חלק א' סימן רמג): 'ידע שיש צדיק גדול מאד, שאין העולם יכול לסבל קדשתו, על כן הוא מתעלם מאד, ואין רואים ממנו שום קדשה ופרישות יתרה, זה מתחמת גדל קדשתו מאד'.

שםספיר עצמו ואין רואין ממנו באתגליא עבדות גדולות

וכמוכא על התורה הנ"ל (תני מוהר"ן סימן טו) אשר אחד שאל את רבנו ז"ל, אם אפשר שיהיה הצדיק גדול במעלה, אף על פי שאין רואין ממנו יגיעות ועבדות באתגליא כמו שרואין מצדיק אחר שעושה באתגליא עבדות קדושות, שמתפלל ביגיעות גדולות וכו'. השיב לו בודאי אפשר ויכול להיות שזה הצדיק שםספיר עצמו ואין רואין ממנו באתגליא עבדות גדולות, הוא גדול במעלה יותר מזה הצדיק שהוא באתגליא. כי יש שני שמות שם הוי"ה ושם אדנ"י, ושם הוי"ה בהעלם ובהסתור כי אסור לקרות בו, אבל שם אדנ"י באתגליא ובודאי שם הוי"ה גדול יותר הרבה משם אדנ"י. ואז אמר

ענין כל השירים קדש הנדפסם בלקוטי א' בסימן רמג (הפובא למעלה).
 ולכן אמר רבנו ז"ל: 'מי שמכיר אותי רואה שאין לי שום תנועה
 של גומער יוד', אצל רבנו הקדוש לא ראו כלום, וחשבו שרואים
 סתם איזה אברך...

פי הקרה ה' אלקיה - זהו קולו של יעקב שמזכיר אותו ותברך
 מובא בפ'רשת השבוע, אחר שרבקה ששמעה ברוח הקדש בקשה
 מעשו שיביא אכל וציד לאביו, בקשה מייעקב שיקח את שני גדיי
 העזים וכו' ואחר כך בתיב לשם (בראשית כז, כ) ויאמר יצחק אל בנו
 מה זה מהרת למצא בני ויאמר פי הקרה ה' אלקיה לפני - יעקב
 אבינו הבין שמשוהו לא פשוטה באו, פי הוא לא היה רגיל לשמע
 דבורים כאלו מפי עשו, שמזכיר את שמו של הקדוש ברוך הוא
 במבעיות בעניניו, לכן ידע בודאות שזהו יעקב אבינו, פי עשו לא
 מדבר ככה.

פי הקרה הו"ה - "הקול קול יעקב", תמיד באשר יעקב משמיע את
 קולו הוא מדבר מהבורא ותברך, זהו סימן של יהודי, שיש לו יראת
 שמים - "מפיו דעת ותבונה". ברוך השם זכינו, וכאשר נפגשים עם
 אחד מתלמידי היכל הקדש חסידי ברסלב, ושומעים את דבוריו
 הקדושים איך שפיו מלא מגלוי אלקות - הקדוש ברוך הוא יעזר
 לי... הקדוש ברוך הוא יתן לי... מיד קולטים - אה! אתה מהם, אתה

שִׁיבָה אֲלֵיהֶם... [מִה עֲשִׂיתִי? רַק דִּבְרַתִּי מִהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ!] וּבִיחֻד
 בְּאֲשֶׁר מִבְּחִינִים שְׁהוּא נוֹשֵׂא אֶתֹו סִפְרוֹן שֶׁל מִשְׁנֵיזוֹת בְּפִים, מִיָּד
 אֲזָמְרִים: אִהוּ בְּבָר מְבִינִים מֵאִיפֹה אֶתָּה... לְדֹאבֻנְנוּ יֵשׁ בְּאֵלוֹ
 שְׁמֻזְלִזְלִים, אָבֵל אֲנַחְנוּ לֹא מִתְפַּעְלִים, זֹו שְׁמֻחֲתָנוּ וְתִפְאָרְתָנוּ, שְׁאֲנוּ
 קְשׁוּרִים אֵל אֲמוּנַת הַבּוֹרָא וְאֵל לַמוּד תּוֹרַתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, בְּשִׁנְצֵא מוֹה
 הָעוֹלָם יִלּוּ אֹתָנוּ בְּמֹה וּבְמֹה שֶׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה וְכוּ'. לְכֵן אֲסוּר
 לָנוּ לְהִשְׁבֵּר מוֹה שְׁנָדִים בְּתַנוּעַת בְּפוּל וְלוֹעֲגִים, וְלֹא רַק שְׁאִינְנוּ
 מִתְבַּלְבְּלִים מֵאֲנָשֵׁי הָעוֹלָם שְׁמִבְחוּיָן, אֲלֹא אֲפֵלוּ מִבְּפָנִים, בֵּין אֲנָשֵׁי
 שְׁלוֹמְנוּ חֲסִידֵי בְרַסְלָב, אִינְנוּ מִתְבַּלְבְּלִים מֵאֵף אֶחָד, יֵאָחוּז בָּל אֶחָד
 אֶת דְּרָבוּ, וְאֲנוּ נִלְךְ בְּדָרְךְ הַתָּם וְהִפְשׁוּט שְׁקִבְלָנוּ מִרְבְּנוּ ז"ל.

מְשִׁיחַ יִגְלָה עֵינֵי וְאֶתְחִיל לְהַרְגִישׁ אֱלֻקוֹת

עַל כָּל אֶחָד מֵאֲתָנוּ לְדַעַת: "אֲנִי קִבַּלְתִּי מִתְּנָה מִרְבְּנוּ ז"ל – לְדַבֵּר
 אֲלֵיו יִתְבָּרֵךְ", זוֹהִי הַמִּתְּנָה הַכִּי יָפָה שֶׁרַק קִיַּמְתָּ, אִין לָכֵם שׁוּם
 הַשְׁגָּה בְּמַעֲלַת הָעֵנִין "לְדַבֵּר אֵל הַבּוֹרָא", וְאֶת הַמִּתְּנָה הַיָּפָה הַזֹּאת
 יִקְבַּל הָעוֹלָם בְּאֲשֶׁר יָבוֹא וְיִתְנַלֵּה מְשִׁיחַ צְדֻקְנוּ.

וְאֲזָמַר רְבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק ב' סִימָן פג) שְׁמְשִׁיחַ הוּא עַל שֵׁם מְשִׁיחַ
 אֱלֻמִּים; עַד עַכְשָׁו הָיִיתִי אֵלִם, אָבֵל בְּאֲשֶׁר מְשִׁיחַ יָבוֹא הוּא יִגְלָה אֶת

עיני ואתחיל להרגיש אלקות אזי יפתח פי לדבר אל הבורא, נמצא שאנו כבר קבלנו עכשו את המתנה אשר כלל ישראל וכלל אמות העולם יקבלו כאשר משיח יבוא ואדם צריך מאד להחיות את עצמו בזה.

הקלפה הזאת יכולה להסתיר את האור האלקי.

ואם קבלנו מתנה בזאת – אנו צריכים להשתדל לנצל אותה, אבל אז מתרגשת עלינו צרת הליצנות, שהיא הקלפה הגרועה ביותר שיכולה להיות, האר"י הקדוש אומר, שמה שחז"ל אומרים שיש ארבע פתות שאין מקבלין פני השכינה, זה סובב והולך כנגד ארבעה עולמות אצילות, בריאה, יצירה, עשייה, וקלפת הליצנות היא כנגד עולם האצילות, עד כדי כך הקלפה הזאת יכולה להסתיר את האור האלקי. ואפשר לומר בדרך צחות ובפשטות על פי מה שאמר רבנו ז"ל (לשקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קלג): 'שמעתי בשם הבעל שם טוב, שאמר אזי ואבוי, כי העולם מלא מאורות וסודות נפלאים ונוראים, והיד הקטנה עומדת בפני העינים, ומעכבת מלאות אורות גדולים'

כאשר יוצאים החוצה הנה באה היד הקטנה

היננו אף שמגלים לאדם את הארת גלוי אלקות, שהנה הקדוש ברוך הוא נמצא באן אתך עמו ואצלך, וממש מרגיש השראת השכינה! אבל כאשר יוצאים החוצה, הנה באה היד הקטנה, שזאת היא היד שעושה תנועה של בטול... ובניע אחד עושה בטול גדול על כל הענין, עם דבור של זלזול: "איפה היית? אה שם?" אה! וכיון שפלוני עשה תנועה של בטול – כבר נשבר לגמרי, ומאבד את כל המתיקות שפעם והרגיש בהיותו בהיכל הצדיקים שחזקו אותו כל כך, והו בחה של מדת הליצנות! שהיא קלפה גדולה מאד.

על ליצנות אין שום תרין!

פרשתנו פותחת (כה, יט) אלה תולדת יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק; פרש רש"י, לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקדוש ברוך הוא צר קלמטר פניו של יצחק דומה לאברהם והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק, וזהו שכתב באן יצחק בן אברהם היה, שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק.

פעם שמעתי מאיזה מגיד דבר נפלא, אם אשה זקנה בת תשעים מינקת ונותנת חלב לכל אחד, כמו שכתוב 'היניקה בנים שרה' הרי

זה גם נורא שאין פמוהו, ואם לא די בכך, אבימלך עם כל החבריא קבלו עצירות לא יכלו להריק ולא לצאת לצרכיהם, עצירות רחמנא ליצלן זה גם נורא, ואיך יכול להיות אשר ליצני הדור יאמרו 'מאבימלך נתעברה שרה?' אמר המגיד ההוא: 'על ליצנות אין שום פרוץ! אתה יכול לגלות מופת נפלא כזה דגמת מה שהיה אצל אבימלך, אבל מדת הליצנות גורמת שלא יראו כלום. וזה שרש"י אומר: 'לפי שליצני הדור היו אומרים מאבימלך' וכו', עם ליצנות אתה יכול לגלות גלוי אלקות והוא לא רואה כלום, זאת היא הקלפה של ליצנות.

עם דמיונות רוצים לבטל את כל הרצון של רבנו ז"ל לכן עושים העולם ליצנות מענין רבנו הקדוש, וכל מי שמדבק את עצמו לדרך רבנו ביתר שאת ויתר עז – ממנו עושים יותר ליצנות, ואפילו גם מבפנים עושים גם ליצנות, רחמנא ליצלן. והנה יש דבור מרבנו ז"ל: "הפעל דבר שזנא מאד איש כשר, לכן הוא מדביק לו איזה שגעון שהוא כמו דבוק"; וזה כמו הליצנות הנ"ל, רבנו ז"ל הזהיר מאד על הראש השנה שלו, שנבוא אליו דיקא לאומן לאחר הסתלקותו וכו', וכמו דבורים יקרים נשמעו מפי רבנו ז"ל אודות להיות אצלו בראש השנה, באפן הכי ברור... ועם דמיון אחד שהוא

ליצנות ממש, יכולים להמעות אנשים באלו רבנו כבר לא שם, ואנשים מתפעלים – אולי יש ממש בדברים האלו? ונקנסת חלישות הדעת עצומה בלב אנשים על כל הענין של ראש השנה. אחרי הנסים הגלויים הגדולים שרואים שם, ועצם ההתקבצות הוא גם גדול, אפשר עם דמיון אחד לבטל את הכל.

סגלה אמתית שיצאה מפי חז"ל הקדושים

וכמו כן הוא עם לפוד התורה הקדושה – תכמינו הקדושים אומרים בפרוש (ברכות ח' ע"א): 'לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור משלימין לו ימיו ושנותיו'. זוהי סגלה לאריכות ימים, זוהי סגלה אמתית שיצאה מפי חז"ל הקדושים.

והנה גם כאן משתמשים עם מדת הליצנות. מעוררים את האדם: "תלמד בכל יום חמש ורש"י". והוא מתחיל לצחוק: "מה אפה רוצה מפוני? שאלמד חמש, וכי אני ילד קטן?" וכשמדברים אתו על חובת הענין, הוא פוטר בלאו כלום: "אני כבר אעביר את הסדרה קרוב לשבת כשיהיה לי זמן" וכו'.

בליל שבת הולך לאיזה טיש, אז הוא מרגיע את עצמו, שפחד לפנות בקר כבר ימים זאת. אחר כך הוא דוחה את זה לאחרי

החמין וכו', הוא מהליט ללכת לישון, ולהעביר הסדרא אחר הצהרים, והנה כבר הגיעה עת סעודה שלישית, וכבר נהיה מוצאי שבת, וכך עובר עוד שבוע ועוד שבוע, שלא קרא את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, ונמצא שלא פעל כלום בלצנותו ורק עשה ליצנות מעצמו, וכך עוברת השנה ולא סים את חמשה המשי תורה בדין וכהלכה.

אם ברקודים של 'שמחת תורה' לא יכבדו אתו בהקפה אבל אם ברקודים של 'שמחת תורה' לא יכבדו אתו בהקפה, הוא יקצף ואף יעליב את הגבאי: שייגעין שפמוך אינד נותן לי הקפה ... הוא צריך להתבייש בכלל לנשת אל התורה, במשך כל השנה הוא היה כמו 'חסדישער חתן', שלא רצה להסתפל על הפלה התורה הקדושה, והיה עליו להתבייש ולומר, השנה איני רוצה הקפה, כי לא זכיתי לסים את התורה... רואים איך אדם יכול להמעות את עצמו.

ולומדים משנה אחת בין מנחה למעריב...

וכאשר שואלים אותו מה עם למוד משניות? הוא עונה בבת צחוק: בשאדיה יהודי זקן אלף אל בית המדרש וכו' שם על השלחן של הזקנים, בשעור המשניות מנחת קפסה, שבה יש כמה זוגות משקפים, כל אחד בוחר לעצמו אחד, מרכיבים על העינים, ולומדים

משנה אחת בין מנחה למעריב... וכנגד כזה ליז אנו אומרים: "את מי אתה מרמה? אתה מרמה את עצמך!" באשר יהודי זוכה הוא לזכות משניות ולומד פרק אחר פרק ועוד ועוד, עד שנהיה בקי ורגיל במשניות, וזוכה לעצמו לנצח נצחים.

ויזו לך אלקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש

וכך זה גם עם למוזת הגמרא, מי שאינו שת לבו לדברי הבאי מקבל על עצמו על תורה, ולומד בהתמדה דפי גמרא, לומד עוד דף ועוד דף. וכמו כן בלמוד רמב"ם, טור ושלחן ערוך, זחר תקדוש ותקוני זחר, מדרש רבה ומדרש תנחומא וכו', יש מה ללמוד כזה העולם – את כל זה קבלנו מרבנו הקדוש⁵.

⁵ אותה דרשה אני אומר כבר כחמשים שנה, אותן מלים, אבל לאנשים אחרים, דגמת מה שמוזבא אצלנו (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן סימן ה): פעם אחת קשהיה יריד בברסלב ורץ במהירות אל השוק לקנות ולמכר, וחלונות רבנו ז"ל היו יוצאים לשוק שבהכרח לעבר דרך שם ובתוך כה קשרץ ורצה לעבר לשוק ושללא יראוהו דפק רבנו ז"ל בחלון וקרא אותו ומסתמא הכרח לכנס כי אין הדרך ארץ שלא לכנס אם כבר קרא אותו וכשבא אל רבנו ז"ל אמר לו רבנו ז"ל ההסתכלת היום אל השמים? ויאמר לא, קרא אותו רבנו ז"ל אל החלון ויאמר לו הבט בחלון ותאמר לי מה אתה רואה ויאמר אני רואה עגלות וסוסים ואנשים רצים הנה והנה ענה רבנו ז"ל ואמר לו אחר חמשים שנה יהיה יריד אחר לגמרי, זה הכל שאתה רואה לא יהיה עוד, רק סוסים אחרים ועגלות וסחורות ואנשים אחרים, וגם אני לא אהיה וגם אתה לא תהיה כהיום

וזאת היא הברכה הכתובה בפרשת השבוע – ויתן לך אלקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש, ואיתא במדרש (בראשית רבה סו, ג) מטל השמים – זו מקרא. ומשמני הארץ – זו משנה. דגן – זו תלמוד. תירוש – זה אנדה.

היתה לנו תקופה, בה ישבו אצלנו כל הלילה בחורים ולמדו, ישב כאן אברך ששמעו אותו כל הלילה איך שנגנן את מילות הגמרא, וכך זכה לסים פעמים את כל הש"ס.

שג"ל – ראשי תבות שיפני בימים לבד

אם יהודי זוכה ויש לו קצת שג"ל, מהו שג"ל? ראשי תבות שיפני בימים לבד, הוא מדבר אל הקדוש ברוך הוא, על מה מדבר? רבנו של עולם! יש לי מחשבות רעות ספר את האמת להקדוש ברוך הוא, רבנו של עולם! הנה בדיוק עכשו נכנסה לי מחשבה זרה, תגיד את זה בפרוש בפיו. או בשעת נסיון של הסתכלות רעה, חס ושלום, הוא מיד פונה אליו ותברך ואומר: הנה עכשו רבנו של

אני שואל אותך מה אתה כל כך בהול ומטרד שאין לך אפלו זמן להסתכל על השמים.. אותו דבר אמרתי לפני חמשים שנה, את מי אתה מטעה? רק את עצמה...

עולם! היצר מפתה אותי להסתפל על זה ועל זה... תגיד את זה פעמים רבות כל בך, עד שבצעצמוך תתחיל להתבייש... באשר כל פעם תאלץ לחזור על הנבל שלך - כבר תתבייש, זו בעצמה היא תשובה! וכן בשמרגיש שבא לכלל פעם, הוא בא ומתלונן לאביו שבשמים: אני בכעס, רבונו של עולם! היום הייתי בכעס, התרגזתי על זה וצעקתי על זה.

למה בעסתי כל כך? מה אני רוצה מהבחורים האלו?

היה באומן יהודי זמן מאנשי שלומנו, קראו לו ר' דוד צבי, ובעת מלחמת העולם הראשונה בשנת תרע"ד, ותבחורים שהגיעו מפולין כבר לא יכלו לחזור לביתם, התנחלו בקלויז וישנו שם על הספסלים, ואחד מהם סגב על הפתחים, זה זרק התיכת לחם זה התיכת שום, וזה הביא את זה, ושפכו מים, והזיזו את הספסלים... וידוע ששמש אהב סדר ונקיון, ותבחורים אוכלים ושותים ומלכלכים, הוא היה מתרגז על הבחורים וצועק עליהם ונזוף בהם בהגן.

אבל אחר כך בהיותו בציון הקדוש של רבנו ז"ל, שמעו אותו איד שהוא בוכה בעת שהיה מתבודד אליו ותברך: "רבונו של עולם! למה בעסתי כל כך? מה אני רוצה מהבחורים האלו? למה אני רודף אותם? הרי אין להם אבא ואמא... אין להם איפה לישון... אין להם

איפה לאכול ולשתות... לאן אגרש אותם? לרחוב? אז הם ישנים על הספסלים! ובכל יום הוא חוזר על הפזמון הזה, בכה אל הבורא: "רבוננו של עולם! למה אני אדם עצבני?" זאת היא אמת! אי אפשר לתאר את מעלת האדם שזוכה לדבר אליו ותפרו, זהו תענוג נפלא ביותר.

מי שיכים את מסכת תענית מאה ואחת פעמים יזכה להתארים

ובפרט באשר בחור מרגיל את עצמו בכל ה"ל בבחירותו. עכשו זה הזמן הכי טוב, מצד אחד בווער היצר הרע, מצד שני הוא צריך להתחנן, ראינו שכל הבחורים שסימו מאה פעמים ואחת מסכת תענית – כלם התחננו בזה אחר זה, בשעה שאמרו אתה לומד פה – אף פעם לא תתחנן. ברוך השם ראינו, שאחרי שהכרנונו שמי שיסיים את מסכת תענית מאה ואחת פעמים יזכה להתארים, פנו אלינו בחורים שלא לומדים אצלנו: "אני לומד בישיבה פלונית, אני גם רוצה ללמוד מסכת תענית מאה ואחת פעמים, האם התבטחה חלה גם עלי?" והשבתתי: "כן! תנפה ותראה", אי אפשר לתאר מעלת הענין, ומה שזה גרם.

מעשה נורא ונפלא מבעל הישמח ישראל! מאלכסנדר זי"ע

בפולין ה'יה חי חסיד מפרסם ושמו ר' אלתר, שנסע אל הרב הקדוש בעל ה'ישמח ישראל' מאלכסנדר זי"ע, שתיה למדן עצום, ואמרו עליו שפים את שני התלמודים – תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי מאה ואחת פעמים, ורבו הקדוש אהב להשתעשע אתו בשיחות של תורה ולמדנות, למרות שר' אלתר התחמק בכל שיכל, כי חשש שבחטא התלמודות תפלט מפיו איזו מלה חריפה כנגד בר שיחו, בדרך התלמודים – אתה לא מבין וכו'.

לר' אלתר ה'יה חתן בשם ר' אביגדור, שבבעלותו ה'יה בית הרשת לצביעת צמר, המפעל ה'יה פרימיטיבי ומישן, ויהי היום, התחרה עמו גוי שבשכנותו הקים מפעל דומה עם מכונות חדישות וכו', וכמוכן שנשבר מטה לחמו, כי המפעל המודרני של הגוי שגשג ופרח, וה'יה נדמה שהקיץ תקיץ על מפעלו המישן של ר' אביגדור.

בין שפך, פנה אל חמו ר' אלתר, ושפך את מרי שיחו לפניו (חרי יחדי שלמד כל כך הרבה – זו עשירות רוחנית) אודות צרת התפסדים והחובות הנוראים שנגרמו לו בעטיו של הגוי המתחרה. מיד נענה אליו חמו: הבה ונסע אל הרבי (ה'ישמח ישראל' זי"ע) וכאשר נכנסו אל הקדש פנימה, וספרו לו את כל הספור, לפתע החל הרבי לדבר עם ר' אלתר החותן אודות סוגית הגמרא בכבא קמא (ק' ע"ב), בנותן צמר לצבע והקדיחתו יורה וכו', והחלו להתפלפל בעמק הסוגיא.

והוא עומד ומסתכל, הנה אני נהייתי עני בן לילה, והנה חמי שכח
מזוני וגם הרבי שכח ממזני, והם עסוקים בלבון הסגיה, ולפני
שנפרדו, הסתכל עליו הרבי והבחין שיש לו חלישות הנעת גדולה
שכאלו מתעלמים מצרתו. פנה אליו ואמר לו, אספר לך מעשה:

השר שלום מבקעלזא ממשיך ישועה על ידי למוד התורה

פעם הגיע יהודי אחד אל הרב הקדוש השר שלום מבקעלזא זי"ע,
והתלונן כי גוי אחד יורד לחייו ולחיי משפחתו, מכה אותו ואת בניו
ואת אשתו. מיד התחיל השר שלום זי"ע לדבר מפה שאיתא בתו"ל
(פרי פרישת ראה פסקא כט) אמר רבי יעקב, אני ראיתי גוי אחד שכפתו
לאביו והניחו לפני פלבו ואכלו. והוא הלך הפיתה ושמע שפלב
נשך את הגוי והוא והמיתו – "לך לחיים ולשלום".

מיד אמר ר' אלתר לחתנו: "אתה כבר נושעת!" הוא מגיע הפיתה
והוא שומע שפלב בית החרשת החדש של הגוי עלה בלהבות אש
השרפה שפרצה שם, ולא נשאר זכר מפל המפעל המתהרה.

לנבי מה אני אומר את זה? למדת מאמר חו"ל? זאת היא החיות
שלה! זה יביא לך את כל הישועה שלך. תראו את הספור הנפלא
הזה, שבו יש עדות על יהודי שפים את כל הבבלי וירושלמי מאה

פעמים... דעו, בלכם, בחורים ואברכים, גם אתם יכולים להראות דבר שכזה, כי הכל תלוי ברצון.

נתן לבו להסתכל בצרתו של ישראל

היום הוא ראש חדש בסליו, רבנו הקדוש אומר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י) ענין חנוכה; דע, כי כל אחד ואחד בפני מה שזוכה לפעל בקשתו ביום הכפורים, דהינו בקשת סלח נא, בן יש לו חנוכה, כי על ידי סלח נא נעשה חנוכה.

ואומר רבנו ז"ל שם – וזהו חנוכה חנו כ"ה, הינו כ"ה בכסלו. בסליו הוא אותיות: "וירא יי כי סר לראות" (שמות ג, ד) כי משה רבנו נתן לבו להסתכל בצרתו של ישראל. וזהו: 'כי סר לראות לשון סר וזעף' (מלכים א-א כא): ועקר צרתו הוא המושא של עונות, חס ושלום, פנ"ל. והשם יתברך בשראה, שהוא נותן לבו על זה, קראו אליו ויאמר: "משה משה, ויאמר הנני" 'הנני לכהנה, הנני למלכות'.

משה רבנו היה מנהיג האמתי בעל תרומנות

משה רבנו היה מנהיג הדור, אומר רבנו הקדוש, מי יכול להיות מנהיג? מי שהוא רחמן כמו שפירשנו (ישעיה מ"א, י): "כי מרחמם ינהגם", על מה צריכה לרחם? על דבר אחד! שיהידי לא יחטא! זאת

היא הרהמנות הגדולה ביותר שיכולה להיות, הדברים האחרים הם שמינות והבלים, כי בפשטותם אינו חוטא, יש לו הפל ואינו חסר דבר, ואם חסר לו זה סימן שחטא ומי באמת יכול להיות רחמן? אומר רבנו הקדוש, שרחמן בנה יכול להיות רק משה רבנו; משה רבנו מסר נפשו בשביל כלל ישראל הלך לו בתיים לעשות טובה לכל יהודי, לכן היה נקרא גם 'טובה', וכמו שכתוב: "וַתֵּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב", הוא עשה לכל אחד טוב, מה זה טוב? מובא בזהר הקדוש, משה רבנו הסתובב עם מחשבה הלואי שכל יהודי ירגיש אלקות, כמו שאני מרגיש, הוא רצה שכל יהודי יגיע לדרגה שירגיש את הבורא. וְהָיָה מְרַגֵּשׁ אֶת צְרָתָם, כְּמִנְהִיג אוֹהֵב⁶...

משה רבנו היה צריך להמלט על נפשו, עד שפא לבית יתרו שם עבר עליו מה שעבר מיתרו, וכדאיִתָּא פּוֹדְרֵשׁ שְׁגָם חֲבָשׁוֹ בַּמַּאֲכָר, אָבֵל מֹשֶׁה רַבְּנֵנוּ לֹא הִתְיָאֵשׁ כֻּלָּל אֵלָּא דְבַר תְּמִיד אֵל הַבּוֹרָא כֻּל עוֹלָמִים, עַד שׁוֹכָה לְכַלְתּוֹ צְפוּרָה שֶׁהִיְתָה מְבִיאָה לוֹ אֶכָּל בְּחֻשָּׁא וְכו'.

⁶ מנהיג אמתִי הוא דואג בעבור שדוך למעכבים, הוא מרגיש את צרתם וכאבם, ולא רק לילדים שלו הוא דואג להשיאם בצערות אלא גם לכל המקרבים אליו, הוא מבין את לבם הכואב, ומשתדל למסר נפשו בעבור כל בן ובת שימצאו את זוגם במהירות.

במדרגות הנמוכות ביותר – גם שם יש אלקות

וכתוב (שמות ג, ב-ג): וַיֵּרָא מִלְאָךְ ה' אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בֵּיעַר בְּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינְנוֹ אֵכָל; וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֵה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסֵּנֶה; לָמָּה ה' הִתְגַּלָּה אֵלָיו מִמְקוֹם כֵּזֶה? לְהֵרְאוֹת שָׁגַם בְּמִקוֹם קוֹצָנִי וְדוֹקְרָנִי כֵּזֶה כִּמוֹ הַסֵּנֶה, הֵינּוּ בַּמְדְּרָגוֹת הַנְּמוּכוֹת בְּיֹתֵר – גַּם שָׁם יֵשׁ אֱלֹקוֹת, הֵינּוּ, לָאֵן שְׂיִהְיֵי יפול וְיִתְגַּלְּגַל, בְּמִקוֹמוֹת הַנְּמוּכִים בְּיֹתֵר, עָלָיו לְדַעַת, שֶׁתְּקֹדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶתוֹ עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ – אֵל תִּתְיַאֲשׁ... וּבְכַל צָרָה וְצָרָה שְׁעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ, תִּסְמָךְ בְּכַפְחוֹן חֹזֵק עָלָיו יִתְבָּרַךְ וְאֵן תִּרְאֶה יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה.

אכפת לו שערי ישראל נבשלים בעונות

ואחר כך (שם ג, ד): וַיֵּרָא ה' בִּי סָר לְרֵאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֵנִי; וַאֲמַר רַבֵּנוּ ז"ל שְׁזֵה רֵאשֵׁי תְבוֹת בְּסִלְיֹו, הַתּוֹרָה מְגַלָּה לָנוּ שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ נָתַן לָבוּ לְרֵאוֹת בְּצִרְתָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל⁷, וְכֵן כָּל מְנַהִיג וְצָדִיק בְּמַחְלָף הַדּוֹרוֹת צָרִיךְ

⁷ ואף שמצינו שמשנה רבנו רעיא מהימנא סבל צרות ויסורים ובדינות, וכמה מקומות מצינו שכנו אותו בדרך בדיון – בן עמרם, אפלו ללא הזכרת שמו

להיות בבחינה זו – לתת לבו לצרתם של ישראל, למשל, שאכפת לו שנערי ישראל נכשלים בעונות, ומבקש להשיאם בצעירותם, קדם שיגיעו לפרקם למען יהיו שמונים מן החטא, שזו הצרה הגדולה ביותר. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פט) שהצדיק הוא השדכן המשיך כל השדוכים.

וַיֵּרָא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַפְּנִיעִי אֶת הַגֵּר הַגֵּר הַגֵּר הַגֵּר

הנה ידוע מהתקוני זתר הקדוש, כי בכל החדש מאיר צרוף אחר משם הו"ה הקדוש, והנה בחדש כסליו מאיר הצרוף מראשי תבות הפסוק (בראשית ג, יא) **וַיֵּרָא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַפְּנִיעִי אֶת הַגֵּר הַגֵּר הַגֵּר הַגֵּר הַגֵּר** האטר. **וְאִתָּא בְּגִמְרָא** (סוטה יג ע"א): 'אמר רבי אבהו, מלמד שהקיפו בתרים לארוננו של יעקב בגרן זה שמקם לו אטד שבאו בני ישמעאל ובני עשו⁸ ובני קטורה למלחמה וכיון שראו פתרו של יוסף תלוי בארוננו של יעקב, נטלו פלן בתריהם ותלאום בארוננו של יעקב'.

הַבְּחִינָה הַנּוֹרָאָה מִקְדָּשָׁתוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק

הפרטי, אף על פי כן הוא היה עניו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה, ולא שת לבו לכבודו העצמי אלא רק נתן לבו לראות בצרתם של ישראל. ⁸ היתה להם איבה ישנה – בני ישמעאל מחמת שיצחק לקח הכל, ועשו שונא ליעקב על מכירת הבכורה.

מה היתה הפכה שהם נבחרו מביתו של יוסף הצדיק ותלו בתריהם גם שם, ומחמת זה נעשה שלום? כי הגה ידוע, מה שאיתא במדרש (מדרש תהלים מזמור קיד): "תים ראה וינם" – ראה ארזו של יוסף יורד לים. אמר הקדוש ברוך הוא, ינום מפני הנם, שנאמר (בראשית לט, יב): "וינם ויצא החוצה". הינו שכל קריעת ים סוף היתה מחמת הפקלה הנוראה מקדשתו של יוסף הצדיק, שזכותו הגדולה גרמה לבטול הקטרוגים על שפת הים, ועברו ישראל ביבשה בתוך הים.

מה שעבר על יוסף הצדיק הצעיר בהיותו בין הרשעים

הכה ונתאר לעצמו, נער צעיר בן שבע עשרה שנה, הרגיל להתגדל במקום קדוש כזה אצל יעקב אביו, נאלץ לרדת ולהתערב בתוך אמה שפלה כזאת, וכמו שאיתא בתנא דבי אליהו (רבה פרק ז): 'היו שולטין המוצרים מסוף העולם ועד סופו. והיו מלכלכין בעברות הרבה, ואין לה אמה בעולם שהיא היתה שמופה בדברים מכערים ודברים שאינן ראויין, וחשודין בכשפים ובזמה ובכל מעשים רעים, אלא המוצרים בלבד; ועבר עליו שם מה שעבר – "לעבד נמפר יוסף" (תהלים קה, יז) וכל אחד יכול להבין מעצמו כמה זלוזל והשפלה נוראה יש בעמידה בין העבדים לשפל קונה בודק את גופו וכו', ואחר כך בשנמפר אל פוטיפר, דברה אליו אשתו יום ויום ולא שמע

אליה לשכב אצלה להיות עמה (בראשית למ, י), והוא התחזק בשמירת העינים, כמו שכתוב (שם מט, כב): "בן פרת יוסף בן פרת עלי עיני", וילכן זכה לברכה של 'אל תקרי עלי עין אלא עלי עין' (ברכות כ"ע"א); תארו לעצמכם! בחור צעיר בן שבע עשרה כל כך חזק בקדשת שמירת העינים, ואחר כך העלילה עליו עלילה נוראה בזאת... ודברו עליו בכל ארץ מצרים, והשליכוהו לבית האסורים בבזיונות נוראים כאלו. ואף על פי כן הוא לא אבד את עצמו ונותר שלם בקדשתו ובטהרתו.

התפלה וההתבודדות החזקה את יוסף הצדיק

מה החזיק את יוסף הצדיק? מצינו במדרש שני דברים, הדבר הראשון, כתוב בפסוק (בראשית למ, ג) וַיֵּרָא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ – וּפְרָשׁ רֵשׁוֹ: שם שמים שגור בפיו. ואיתא במדרש (בראשית רבה פו, ה): 'מלחש ונכנס מלחש ויוצא'; הינו לדבר תמיד אליו יתברך, ודבר עם כלם ממנו יתברך⁹. ואיתא שם במדרש שאדונו חשד בו שעושה

⁹ ממה שאדם חושב כל היום - מזה הוא מדבר, אם בחור מדבר תמיד מהבורא יתברך, וזאת כל תאונו לדבר דבורי אמונה, זה מראה שאלה הן מחשבותיו, ויודעים שהוא לומד בישיבת 'תפארת התורה', והוא שג' אל 'היכל הקדש' – הוא מדבר אליו יתברך.

לו בשפים, עד שתבין ששכינה עומדת מראשותיו, שהוא ומתבודד ומדבר תמיד אליו יתברך.

יוסף הצדיק היה איש שמה שלא יכל לסבל אורה של עצבות והדבר השני – שהיה בשמחה תמיד, וכמו שכתוב (בראשית מ, ו): "ויבא אליהם יוסף בבקר וירא אתם והנם זעפים", אדם שמה לא יכול לסבל אנשים עצובים וזעפים – "וישאל את פריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום". נתאר לעצמנו, רחמנא לצלן, אם היינו צריכים לשבת בין גוים בבית הפהר, האם היה אכפת לנו מה עובר על אלו שמסביבנו? היינו בעצמנו שבורים ורצוצים... אבל יוסף הצדיק היה איש שמה כל כך, עד שהוא לא יכל לסבל אורה של עצבות מסביבו.

שני ספורים המעידים אף נמשכה הצלה על ידי שמחה ופעם אחד מאנשי שלומנו, חסידי ברסלב, הלך להתבודד בג'שר ויליאמסבורג, ותוך כדי תפלתו ושיחתו בינו לבין קונו, מגיע אליו איזה שחור ורוצה לשדוד אותו. הוא עונה לו: איני מבין אנגלית... ותוך כדי דבור, תופס אותו בזרועו ומתחיל לרקד עמו: כך רבנו נגילה, כך רבנו נשמחה... ובודאי הלה ברח מפנו ועזבו לנפשו.

שוב הִיָּה מַעֲשֵׂה, בְּאֶחָד שְׂאֲסַף בְּסַף בְּרַחֲבַת הַכְּתָל הַמַּעֲרָבִי, שֶׁזֶה נִגְדָה אֶת הַחֶק, וְאֶסְרֹהוּ בְּמַעְצָר, וּכְשֵׁי־שֵׁב בֵּין עָרְבִים פּוֹשְׁעִים, הַחֵל לְרַקֵּד עִמָּם: 'בּוֹלָא מִן אֲלֵלָה, בּוֹלָא מִן אֲלֵלָה'... וְכֹאֲשֶׁר הַמַּפְקֵד רָאָה שֶׁהַשְּׂמֻחָה סוֹעֶרֶת יוֹתֵר מִדָּאִי – הוֹצִיא אוֹתוֹ מִשָּׂם].

הַסְּטָרָא אַחֲרָא בּוֹרַחַת מִפְּנֵי הַשְּׂמֹרִי בְּקִדְשָׁתוֹ

וּשְׁנֵי הַיְסוּדוֹת הָאֵלּוּ – שְׂמֻחָה וְהַתְּבוּדוֹת הֵם אֵלּוּ שֶׁעָמְדוּ לוֹ שִׁיּוּבֵל לְעַמֵּד בְּקִדְשָׁתוֹ וּבְטַהֲרָתוֹ, וְזָכָה לְכַתֵּר מִיַּחַד – כְּתָרוֹ שֶׁל יוֹסֵף, וּמִן הַכְּתָר הַזֶּה יֵרָאוּ, חָלוּ וְזָעוּ כָּל הָעַמִּים, וְהוֹרִידוּ בְּתַרְיָהֶם בְּהַכְנָעָה וְהַנִּיחוּ שָׂם, וְעָשׂוּ שְׁלוֹם בְּעַל בְּרַחֲם. כִּי מִן הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת שֶׁל אֶחָד שְׂשׂוּמֵר עַל עֲצָמוֹ – בּוֹרַחַת כָּל הַסְּטָרָא אַחֲרָא וְהַכֵּל מִתְּבַטְּלִים בְּנִגְדוֹ. וְזוֹ מַהוּת הַצְּרוּף שֶׁל הַחֲדָשׁ הַזֶּה.

הַעֲקָר לְחֹק אֵת עֲצָמוֹ

וְעַל כֵּן עָלִינוּ לְלַמֵּד וּלְהַתְּחַזֵּק מֵהַתְּחַזְּקוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק, וְאִם בְּחֹר קִשָּׁה לוֹ וְעוֹבְרֶת עָלָיו מְרִירוֹת עֲצוּמָה, הוּא רוֹצֵה לְהַתְּחַתֵּן וְאִינוּ מוֹצֵא אֶת זְוֹגוֹ וְכוּ', כִּנְגַד כָּל מְרִירוֹת – עוֹד פֶּרֶק מִשְׁנֵיּוֹת, עוֹד מְרִירוֹת? עוֹד פֶּרֶק מִשְׁנֵיּוֹת, עוֹד מְרִירוֹת? עוֹד דָּף גְּמָרָא, עוֹד מְרִירוֹת? עוֹד דָּף גְּמָרָא! וְכוּ' וְכוּ', כִּי הָעֲקָר לְחֹק אֵת עֲצָמוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל.

ויהיה החדש הזה – חדש של שמחה

הנה אנו נכנסים אל חדש חדש – חדש פסליו, שכל גם הנכה בא בגלל שלא מצאו אלא פח אחד של שמן להדלקת המנורה ונעשה גם והדליקו שמונת ימים, ויהי רצון שפחדש הזה יבנה בית מקדשנו ותפארתנו, ונזכה לראות בישועתם ושמחתם של ישראל, שכל אלו שצריכים למצוא זוגם – ימצאו בקרוב ובנקל את זוגם ההגון להם מן השמים, ויהיה החדש הזה – חדש של שמחה, אמן ואמן.